

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮಾರ್ ವೇಂಕಟನಾಥಾರ್ಯಃ ಕವಿತಾರ್ಕಿಕಕೇಸರೀ |

ವೇದಾಂತಾಚಾರ್ಯವರ್ಯೋ ಮೇ ಸನ್ನಿಧತ್ತಾಂ ಸದಾ ಹೃದಿ ||

ಶ್ರೀಮದ್ವಾಲ್ಮೀಕೀಯರಾಮಾಯಣಂ

|| ಸುಂದರಕಾಂಡಂ ||

ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕರ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam

*This was typeset using L^AT_EX, skt, Itrans, and the Baraha font.

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾರಾಮಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

॥ ಸುಂದರಕಾಂಡಂ ॥

ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ

ವಾನರೈರ್ಮಧುವನಕ್ಷಕಾಣಾಂ ದಧಿಮುಖಸ್ಯ ಚ ಪರಾಭವಃ ಸಭೃತ್ಯಸ್ಯ ದಧಿಮುಖಸ್ಯ
ಸುಗ್ರೀವಪಾರ್ಶ್ವೇ ಗಮನಂ ಚ

ತಾನುವಾಚ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಹನೂರ್ಮಾ ವಾನರರ್ಷಭಃ |

ಅವ್ಯಗ್ರಮನಸೋ ಯೂಯಂ ಮಧು ಸೇವತ ವಾನರಾಃ || ೫.೬೨.೧ ||

ಅಹಮಾವರ್ಜಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಪರಿಪಂಧಿನಃ |

ಶ್ರುತ್ವಾ ಹನೂಮತೋ ವಾಕ್ಯಂ ಹರಿಣಾಂ ಪ್ರವರೋಽಂಗದಃ || ೫.೬೨.೨ ||

ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಮಾ ಪಿಬಂತು ಹರಯೋ ಮಧು |

ಅವಶ್ಯಂ ಕೃತಕಾರ್ಯಸ್ಯ ವಾಕ್ಯಂ ಹನುಮತೋ ಮಯಾ || ೫.೬೨.೩ ||

ಅಕಾರ್ಯಮಪಿ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಕಿಮಂಗ ಪುನರೀದೃಶಂ |

ಅಂಗದಸ್ಯ ಮುಖಾಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ವಚನಂ ವಾನರರ್ಷಭಾಃ || ೫.೬೨.೪ ||

ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಸಂಹೃಷ್ಟಾ ವಾನರಾಃ ಪ್ರತ್ಯಪೂಜರ್ಯಾ |

ಪೂಜಯಿತ್ವಾಂಗದಂ ಸರ್ವೇ ವಾನರಾ ವಾನರರ್ಷಭಂ || ೫.೬೨.೫ ||

ಜಗ್ಮುರ್ಮಧುವನಂ ಯತ್ರ ನದೀವೇಗ ಇವ ದ್ರುಮಂ |

ತೇ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾ ಮಧುವನಂ ಪಾಲಾನಾಕ್ರಮ್ಯ ಶಕ್ತಿತಃ || ೫.೬೨.೬ ||

ಅತಿಸರ್ಗಾಚ್ಚ ಪಟಿವೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ ಮೈಥಿಲೀಂ |

ಪಪುಃ ಸರ್ವೇ ಮಧು ತದಾ ರಸವತ್ ಫಲಮಾದದುಃ || ೫.೬೨.೭ ||

ಉತ್ಪತ್ಯ ಚ ತತಃ ಸರ್ವೇ ವನಪಾಲಾಃ ಸಮಾಗತಾಃ |

ತೇ ತಾಡಯಂತಃ ಶತಶಃ ಸಕ್ತಾ ಮಧುವನೇ ತದಾ || ೫.೬೨.೮ ||

ಮಧೂನಿ ದ್ರೋಣಮಾತ್ರಾಣಿ ಬಾಹುಭಿಃ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ತೇ |

ಪಿಬಂತಿ ಕಪಯಃ ಕೇಚಿತ್ ಸಂಘಶಸ್ತ್ರತ್ರ ಹೃಷ್ಟವತ್ || ೫.೬೨.೯ ||

ಘಂತಿ ಸ್ಮ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಭಕ್ಷಯಂತಿ ತಥಾಪರೇ |

ಕೇಚಿತ್ ಪೀತ್ವಾಪವಿದ್ಯಂತಿ ಮಧೂನಿ ಮಧುಪಿಂಗಲಾಃ || ೫.೬೨.೧೦ ||

ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟೇನ ಕೇಚಿಚ್ಚ ಜಘ್ನುರನ್ಯೋನ್ಯಮುತ್ಕಟಾಃ |

ಅಪರೇ ವೃಕ್ಷಮೂಲೇಷು ಶಾಖಾ ಗೃಹ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ || ೫.೬೨.೧೧ ||

ಅತ್ಯರ್ಥಂ ಚ ಮದಗ್ಲಾನಾಃ ಪರ್ಣಾನ್ಯಾಸ್ತೀರ್ಯ ಶೇರತೇ |

ಉನ್ಮತ್ತವೇಗಾಃ ಪ್ಲವಗಾ ಮಧುಮತ್ತಾಶ್ಚ ಹೃಷ್ಟವತ್ || ೫.೬೨.೧೨ ||

ಕ್ಷಿಪಂತ್ಯಪಿ ತದಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸ್ಪಲಂತಿ ಚ ತಥಾಪರೇ |

ಕೇಚಿತ್ ಕ್ಷ್ವೇಡಾಃ ಪ್ರಕುರ್ವಂತಿ ಕೇಚಿತ್ ಕೂಜಂತಿ ಹೃಷ್ಟವತ್ || ೫.೬೨.೧೩ ||

ಹರಯೋ ಮಧುನಾ ಮತ್ತಾಃ ಕೇಚಿತ್ ಸುಪ್ತಾ ಮಹೀತಲೇ |

ಧೃಷ್ಟಾಃ ಕೇಚಿದ್ಧಸಂತ್ಯನ್ಯೇ ಕೇಚಿತ್ ಕುರ್ವಂತಿ ಚೇತರತ್ || ೫.೬೨.೧೪ ||

ಕೃತ್ವಾ ಕೇಚಿದ್ ವದಂತ್ಯನ್ಯೇ ಕೇಚಿದ್ ಬುಧ್ಯಂತಿ ಚೇತರತ್ |

ಯೇಽಪ್ಯತ್ರ ಮಧುಪಾಲಾಃ ಸ್ಯುಃ ಪ್ರೇಷ್ಯಾ ದಧಿಮುಖಿಸ್ಯ ತು || ೫.೬೨.೧೫ ||

ತೇಽಪಿ ತೈರ್ವಾನರೈರ್ಭೀಮೈಃ ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧಾ ದಿಶೋ ಗತಾಃ |

ಜಾನುಭಿಶ್ಚ ಪ್ರಘೃಷ್ಟಾಶ್ಚ ದೇವಮಾರ್ಗಂ ಚ ದರ್ಶಿತಾಃ || ೫.೬೨.೧೬ ||

ಅಬ್ರುವತ್ ಪರಮೋದ್ವಿಗ್ನಾ ಗತ್ವಾ ದಧಿಮುಖಿಂ ವಚಃ |

ಹನೂಮತಾ ದತ್ತವರೈರ್ಹತಂ ಮಧುವನಂ ಬಲಾತ್ |

ವಯಂ ಚ ಜಾನುಭಿಘ್ನಾ ದೇವಮಾರ್ಗಂ ಚ ದರ್ಶಿತಾಃ || ೫.೬೨.೧೭ ||

ತದಾ ದಧಿಮುಖಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ವನಪಸ್ತತ್ರ ವಾನರಃ |
ಹತಂ ಮಧುವನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸ ತಾನ್ ಹರೀನ್ || ೫.೬೨.೧೮ ||

ಏತಾಗಚ್ಛತ ಗಚ್ಛಾವೋ ವಾನರಾನತಿದರ್ಶಿತಾನ್ |
ಬಲೇನಾವಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರಭುಂಜಾನಾನ್ ಮಧೂತ್ತಮಂ || ೫.೬೨.೧೯ ||

ಶ್ರುತ್ವಾ ದಧಿಮುಖಸ್ಯೇದಂ ವಚನಂ ವಾನರರ್ಷಭಾಃ |
ಪುನರ್ವೀರಾ ಮಧುವನಂ ತೇನೈವ ಸಹಿತಾ ಯಯುಃ || ೫.೬೨.೨೦ ||

ಮಧ್ಯೇ ಚೈಷಾಂ ದಧಿಮುಖಃ ಸುಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಮಹಾತರುಂ |
ಸಮಭ್ಯಧಾವನ್ ವೇಗೇನ ಸರ್ವೇ ತೇ ಚ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ || ೫.೬೨.೨೧ ||

ತೇ ಶಿಲಾಃ ಪಾದಪಾಂಶ್ಚೈವ ಪಾಷಾಣಾಮಪಿ ವಾನರಾಃ |
ಗೃಹೀತ್ವಾಭ್ಯಗಮನ್ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಯತ್ರ ತೇ ಕಪಿಕುಂಜರಾಃ || ೫.೬೨.೨೨ ||

ಬಲಾನ್ನಿವಾರಯಂತಶ್ಚ ಆಸೇದುರ್ಹರಯೋ ಹರೀನ್ |
ಸಂದಷ್ಟೌಷ್ಠಪುಟಾಃ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಭರ್ತ್ಸಯಂತೋ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ || ೫.೬೨.೨೩ ||

ಅಥ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದಧಿಮುಖಂ ಕ್ರುದ್ಧಂ ವಾನರಪುಂಗವಾಃ |
ಅಭ್ಯಧಾವಂತ ವೇಗೇನ ಹನುಮತ್ಪ್ರಮುಖಾಸ್ತದಾ || ೫.೬೨.೨೪ ||

ಸವೃಕ್ಷಂ ತಂ ಮಹಾಬಾಹುಮಾಪತಂತಂ ಮಹಾಬಲಂ |
ವೇಗವಂತಂ ವಿಜಗ್ರಾಹ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಕುಪಿತೋಽಂಗದಃ || ೫.೬೨.೨೫ ||

ಮದಾಂಧೋ ನ ಕೃಪಾಂ ಚಕ್ರೇ ಆರ್ಯಕೋಽಯಂ ಮಮೇತಿ ಸಃ |
ಅಧೈನಂ ನಿಷ್ಟಿಪೇಷಾಶು ವೇಗೇನ ವಸುಧಾತಲೇ || ೫.೬೨.೨೬ ||

ಸ ಭಗ್ನಬಾಹೂರುಮುಖೋ ವಿಹ್ವಲಃ ಶೋಣಿತೋಕ್ಷಿತಃ |
ಪ್ರಮುಮೋಹ ಮಹಾವೀರೋ ಮುಹೂರ್ತಂ ಕಪಿಕುಂಜರಃ || ೫.೬೨.೨೭ ||

ಸ ಕಥಂಚಿದ್ ವಿಮುಕ್ತಸ್ತ್ರಿವಾರ್ಷ್ಯವಾನರರ್ಷಭಃ |
ಉವಾಚೈಕಾಂತಮಾಗತ್ಯ ಸ್ವಾನ್ ಭೃತ್ಯಾನ್ ಸಮುಪಾಗತಾನ್ || ೫.೬೨.೨೮ ||

ಏತಾಗಚ್ಛತ ಗಚ್ಛಾವೋ ಭರ್ತಾ ನೋ ಯತ್ರ ವಾನರಃ |
ಸುಗ್ರೀವೋ ವಿಪುಲಗ್ರೀವಃ ಸಹ ರಾಮೇಣ ತಿಷ್ಠತಿ || ೫.೬೨.೨೯ ||

ಸರ್ವಂ ಚೈವಾಂಗದೇ ದೋಷಂ ಶ್ರಾವಯಿಷ್ಯಾಮ ಪಾರ್ಥಿವೇ |
ಅಮುಷೀ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಘಾತಯಿಷ್ಯತಿ ವಾನರಾಃ || ೫.೬೨.೩೦ ||

ಇಷ್ಟಂ ಮಧುವನಂ ಹ್ಯೇತತ್ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ |
ಪಿತೃಪೈತಾಮಹಂ ದಿವ್ಯಂ ದೇವೈರಪಿ ದುರಾಸದಂ || ೫.೬೨.೩೧ ||

ಸ ವಾನರಾನಿರ್ಮಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಮಧುಲುಬ್ಧಾಃ ಗತಾಯುಷಃ |
ಘಾತಯಿಷ್ಯತಿ ದಂಡೇನ ಸುಗ್ರೀವಃ ಸಸುಹೃಜ್ಜನಾಃ || ೫.೬೨.೩೨ ||

ವಧ್ಯಾ ಹ್ಯೇತೇ ದುರಾತ್ಮಾನೋ ನೃಪಾಜ್ಞಾಪರಿಪಂಥಿನಃ |
ಅಮುಷಪ್ರಭವೋ ರೋಷಃ ಸಫಲೋ ಮೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ || ೫.೬೨.೩೩ ||

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ದಧಿಮುಖೋ ವನಪಾಲಾಃ ಮಹಾಬಲಃ |
ಜಗಾಮ ಸಹಸೋತ್ಪತ್ಯ ವನಪಾಲೈಃ ಸಮನ್ವಿತಃ || ೫.೬೨.೩೪ ||

ನಿಮೇಷಾಂತರಮಾತ್ರೇಣ ಸ ಹಿ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ವನಾಲಯಃ |
ಸಹಸ್ರಾಂಶುಸುತೋ ಧೀರ್ಮಾಃ ಸುಗ್ರೀವೋ ಯತ್ರ ವಾನರಃ || ೫.೬೨.೩೫ ||

ರಾಮಂ ಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಚೈವ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸುಗ್ರೀವಮೇವ ಚ |
ಸಮಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ಜಗತೀಮಾಕಾಶಾನ್ನಿಪಪಾತ ಹ || ೫.೬೨.೩೬ ||

ಸ ನಿಪತ್ಯ ಮಹಾವೀರಃ ಸರ್ವೈಸ್ತೈಃ ಪರಿವಾರಿತಃ |
ಹರಿದಧಿಮುಖಃ ಪಾಲೈಃ ಪಾಲಾನಾಂ ಪರಮೇಶ್ವರಃ || ೫.೬೨.೩೭ ||

ಸ ದೀನವದನೋ ಭೂತ್ವಾ ಕೃತ್ವಾ ಶಿರಸಿ ಚಾಂಜಲಿಂ |
ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯಾಶು ತೌ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ಚರಣೌ ಪ್ರತ್ಯಪೀಡಯತ್ || ೫.೬೨.೩೮ ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಸುಂದರಕಾಂಡೇ ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ||